

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA BIOLOGIA i PRZYRODA w klasach IV-VIII

Przedmiotowy system oceniania z biologii/przyrody szkole podstawowej opracowany jest w oparciu o:

- 1) Podstawę programową;
- 2) Rozporządzenie MEN w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów;
- 3) Statut i WSO ;
- 4) Program nauczania biologii „Puls Życia” Nowa Era;
- 5) Program nauczania przyrody „ Tajemnice Przyrody” Nowa Era.

Cele oceniania na biologii/przyrodzie

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu osiągnięć i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej przedmiotu biologia/przyroda w szkole podstawowej.

Ma na celu:

- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz postępach w tym zakresie,
- udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien dalej się uczyć;
- udzielanie uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,
- motywowanie ucznia do dalszych postępów,
- dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce oraz o specjalnych uzdolnieniach ucznia,
- umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno wychowawczej.

Wymaganie edukacyjne

Nauczyciel na początku roku szkolnego zapoznaje uczniów z zakresem materiału programowego na dany rok oraz informuje uczniów i ich rodziców (prawnych opiekunów) o:

- wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych wynikających z realizowanego przez niego programu nauczania biologii/przyrody,
- sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych,
- warunkach i trybie uzyskiwania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej.

Na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego zdiagnozowano zaburzenia dyslektyczne, odchylenia rozwojowe lub niższą niż przeciętna sprawność intelektualną. W zależności od rodzaju dysfunkcji dostosowanie wymagań dotyczyło będzie formy sprawdzania wiedzy, treści wymagań lub równocześnie obu.

Warunki i sposób przekazywania rodzicom (prawnym opiekunom) informacji o postępach i trudnościach uczniów

Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (opiekunów prawnych).

- każda ocena z ustnych form sprawdzania umiejętności lub wiadomości ucznia podlega wpisaniu do dziennika elektronicznego oraz zeszytu ucznia / dzienniczka ucznia/ bezpośrednio po jej ustaleniu i ustnym poinformowaniu ucznia o jej skali.

- sprawdzone i ocenione prace kontrolne i inne formy pisemnego sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów przedstawiane są do wglądu uczniom na zajęciach dydaktycznych. Ocenę wpisuje się do dziennika elektronicznego .

- rodzice (prawni opiekunowie) mają możliwość wglądu w pisemne prace swoich dzieci:

- 1) na najbliższym po sprawdzeniu dyżurze nauczycieli;
- 2) na zebraniach ogólnych;
- 3) w czasie konsultacji w wyznaczonych godzinach i dniach tygodnia;
- 4) podczas indywidualnych spotkań z nauczycielem;
- 5) skanowane prace nauczyciel przekazuje drogą elektroniczną na podany przez rodziców adres mailowy;
- 6) prace wypożycza nauczyciel do domu w celu zaprezentowania ich rodzicom

Ogólne kryteria oceniania

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania,
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów,
- pisze sprawdziany wiadomości na oceny celujące, jest twórczy, potrafi rozwiązywać problemy nietypowe,
- samodzielnie, korzystając z różnych źródeł wiedzy, zdobywa informacje potrzebne do rozwijania zainteresowań przedmiotowych,
- jest twórczy oraz szczególnie aktywny na tle klasy,
- uczestniczy w konkursach oraz turniejach wiedzy biologicznej i zajmuje w nich wysokie lokaty (laureat, finalista).

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem,
- samodzielnie, korzystając z różnych źródeł zdobywa informacje w celu rozwiązywania problemów teoretycznych i praktycznych.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem,
- stosuje wiadomości do rozwiązywania typowych problemów.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem, użyteczne w życiu codziennym i absolutnie niezbędne do kontynuowania nauki na wyższym poziomie,
- z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania problemów z zakresu przedmiotu.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma spore braki w opanowanych wiadomościach i umiejętnościach programowych, jednak nie przekreślają one dalszego kształcenia z zakresu przedmiotu.
- rozwiązuje z pomocą nauczyciela podstawowe zadania teoretyczne i praktyczne;

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności programowych niezbędnych do dalszego kształcenia.

Formy oceniania bieżącego

Stopień opanowania wiadomości i umiejętności ucznia ocenia się m.in. na podstawie wyników uzyskanych ze:

- sprawdzianów pisemnych obejmujących zakres materiału danego działu,
- kartkówek obejmujących (przeważnie) zakres trzech jednostek lekcyjnych,
- odpowiedzi ustnych.

Uczeń może otrzymać dodatkową ocenę m.in. za:

- aktywne uczestnictwo oraz pracę własną podczas lekcji,

- przedstawienie i wyjaśnienie pracy domowej, jak również za brak pracy domowej,
- udział w konkursach przedmiotowych,
- prowadzenie zeszytu przedmiotowego,
- inną, pozalekcyjną aktywność związaną z przedmiotem.

Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do odpowiedzi ustnej lub nie zapowiadanej kartkówki, bez podawania nauczycielowi powodu, dwa razy w semestrze (dla klas mających 2 godziny biologii/przyrody tygodniowo) lub jeden raz (dla klas mających 1 godzinę przedmiotu w tygodniu). Prawo, o którym mowa powyżej, jest respektowane przez nauczyciela wyłącznie wtedy, gdy uczeń zgłosi na początku lekcji (przed rozpoczęciem odpytywania czy też poinformowaniem o kartkówce) chęć skorzystania z niego. Prace pisemne oceniane są punktowo.

Prace pisemne oceniane są punktowo.

W przypadku sprawdzianów wielopoziomowych o ogólnej ocenie pracy decyduje suma zdobytych przez ucznia punktów, według kryteriów dostosowanych do stopnia trudności. Wzorzec punktacji wygląda następująco:

- ✓ celujący -100% i/lub zadanie dodatkowe
- ✓ bardzo dobry - 99 % - 90 %
- ✓ dobry - 89 % - 75%
- ✓ dostateczny -74 % - 50 %
- ✓ dopuszczający -49 % - 30 %
- ✓ niedostateczny -29 % - 0 %

Wzorzec punktacji dla Uczniów posiadających opinie PPP:

- ✓ celujący- 100%- 90%
- ✓ bardzo dobry – 89% - 71%
- ✓ dobry – 70% - 55%
- ✓ dostateczny – 54% - 40%
- ✓ dopuszczający – 39% - 20%
- ✓ niedostateczny- 19% - 0

1. Sprawdziany pisemne z całego działu

- zapowiadane są z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem,
- trwają 45 min,
- są obowiązkowe,
- powinny być zaliczone na ocenę przynajmniej dopuszczającą,
- nieobecność na sprawdzianie i brak zaliczenia w ciągu 2 tygodni jest równoznaczne z oceną niedostateczną (wyjątkowo w szczególnych przypadkach losowych lub zdrowotnych sprawdzian może zostać zaliczony w późniejszym terminie lub uczeń może zostać zwolniony z jego pisania),
- nauczyciel na podstawie orzeczenia lub opinii Poradni P-P dostosowuje zakres sprawdzanych wiadomości i umiejętności oraz formę do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów.

2. Kartkówki

- obejmują materiał 3 ostatnich jednostek lekcyjnych (zapowiadana kartkówka może obejmować np. 4 jednostki),
- czas pisania wynosi 5 – 15 min (według uznania nauczyciela),
- mogą być zapowiadane lecz nie muszą,
- podlegają poprawie

Ucieczka ze sprawdzianu i kartkówki przez ucznia traktowana jest jako odmowa odpowiedzi w formie pisemnej i równoznaczna z wystawieniem mu oceny ndst.

3. Odpowiedzi ustne

- obejmują materiał 3 (wyjątkowo do 5) ostatnich jednostek tematycznych, a w przypadku lekcji powtórzeniowych – całego działu,
- uczeń odpowiada na trzy zadane mu przez nauczyciela pytania,
- wzorzec oceniania odpowiedzi ustnej przedstawia się w następujący sposób:
 - ❖ ocena niedostateczna- Uczeń nie udziela poprawnej odpowiedzi na żadne z trzech zadanych pytań.
 - ❖ ocena dopuszczająca- Uczeń udziela pełną odpowiedź na jedno pytanie lub niepełną na dwa.
 - ❖ ocena dostateczna- Uczeń udziela adekwatną, pełną odpowiedź na dwa pytania.
 - ❖ ocena dobra- Uczeń udziela adekwatną, pełną odpowiedź na dwa pytania i niepełną na trzecie.
 - ❖ ocena bardzo dobra- Uczeń udziela adekwatną, pełną odpowiedź na wszystkie pytania.
 - ❖ ocena celująca- Uczeń udzielił poprawnych, pełnych odpowiedzi na wszystkie zadane pytania i oprócz tego wykazał się na przynajmniej jedno z poruszanych zagadnień wiedzą wykraczającą poza program
- w odpowiedzi ustnej ocenie podlega:
 - a) znajomość zagadnienia,
 - b) samodzielność wypowiedzi,
 - c) kultura języka,
 - d) precyzja, jasność, oryginalność ujęcia tematu
- odstępstwa od tego wzorca mogą wynikać z uwzględnienia przez nauczyciela specyfiki funkcjonowania w szkole ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,

4. Aktywność

- oceniana może być za pomocą plusów. Pięć plusów daje ocenę bardzo dobrą,
- za wykonanie zadania lub szczególną aktywność w trakcie lekcji uczeń może uzyskać od razu ocenę zwykłą.

Ocena z zeszytu przedmiotowego/ zeszytu ćwiczeń

Zeszyt zostaje oceniony na ocenę bardzo dobrą w przypadku zawierania kompletnych, estetycznie i bezbłędnie wykonanych notatek z wszystkich lekcji. Nauczyciel nie obniża oceny za brzydki charakter pisma. Za brak każdego dwóch lekcji lub zadań domowych nota zostaje obniżona o stopień. Wszelkie notatki z lekcji, na których uczeń był nieobecny winny być uzupełnione. W przypadku braku lub nieprawidłowego prowadzenia zeszytu uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną.

Ocenianie wiadomości i umiejętności:

Ocenie podlegają:

- a. wiadomości przedmiotowe:
 - zgodnie z programem nauczania i kryteriami wynikającymi z podstaw programowych.
- b. umiejętności przedmiotowe:
 - planowanie prostych eksperymentów,
 - analizowanie i interpretowanie wyników obserwacji i eksperymentów,
 - gromadzenie danych,
 - dostrzeganie związków przyczynowo – skutkowych,
 - porównywanie i wnioskowanie,
 - wykonywanie prostych wykresów, diagramów i ich interpretowanie,

- posługiwanie się środkami technicznymi,
 - korzystanie z różnych źródeł informacji.
- c. postawa ucznia i jego aktywność:
- praca w grupie,
 - dyskusja,
 - aktywność na lekcji,
 - odpowiedzialność za podjęte zadania,
 - kreatywność.

Ustalanie śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

Ocena śródroczna oraz roczna ustalana jest na podstawie ocen cząstkowych otrzymanych przez ucznia i nie jest średnią arytmetyczną tych ocen. Każda ocena cząstkowa, którą otrzymuje uczeń ma ustaloną wagę. Podstawą do wystawienia oceny semestralnej (śródrocznej, rocznej) jest średnia ważona uzyskanych ocen. Ocena roczna wystawiana jest na podstawie średniej arytmetycznej ważonych z obu semestrów zgodnie z tabelą będącą załącznikiem do niniejszego PSO. W szczególnych przypadkach, jeżeli w drugim półroczu widoczny jest wyjątkowo duży postęp u danego ucznia możliwe jest, aby nauczyciel przychylił się do postawienia oceny korzystniejszej pomimo, iż nie uzyskał on wymaganego progu wysokości średniej, a różnica pomiędzy wymaganym a obliczonym jest niewielka. Nauczyciel musi być jednak przekonany, iż uczeń ów uzupełnił braki z pierwszego półrocza, co może ustalić przeprowadzając odpowiedni sprawdzian pisemny lub przepytując ucznia, ewentualnie analizując jego wiadomości i umiejętności.

O stopniu klasyfikacyjnym decydują w kolejności (według wagi):

- ocena śródroczna (w przypadku ustalania oceny rocznej),
- oceny ze sprawdzianów oraz konkursów na szczeblu powiatowym i wojewódzkim,
- oceny z kartkówek i odpowiedzi ustnych, konkursów na szczeblu niższym niż wymienione,
- oceny z prac domowych, za aktywność, prace dodatkowe, prace w grupach, zeszyt.

Jeżeli uczeń został śródrocznie sklasyfikowany z oceną niedostateczną z biologii/przyrody wówczas ma obowiązek zaliczyć materiał w zakresie koniecznym do kontynuacji nauki przedmiotu. Termin zaliczenia ustala nauczyciel. Jeżeli uczeń tego nie zrobi grozi mu niedostateczna roczna ocena klasyfikacyjna, nawet pomimo uzyskania lepszych ocen w półroczu drugim. Analogicznie, jeżeli uczeń przestał pracować w drugim półroczu i nie opanował wymagań koniecznych z przedmiotu przewidzianych do realizacji w drugim, wówczas może zostać sklasyfikowany z oceną niedostateczną nawet jeżeli w pierwszej części roku szkolnego pracował na poziomie dostatecznym. Jeżeli uczeń nie opanował jakiejś partii materiału, którą nauczyciel uzna za ważną dla jego dalszej edukacji w zakresie przedmiotu, wówczas nauczyciel ma prawo do wyegzekwowania tej partii w kolejnym półroczu, nawet jeżeli jest to następny rok szkolny. Uczeń ma prawo do korzystania z pomocy nauczyciela w uzupełnianiu zaległości programowych. Nauczyciel zobowiązany jest na tydzień przed śródrocznym i rocznym posiedzeniem klasyfikacyjnym Rady Pedagogicznej do poinformowania ucznia i jego rodziców (opiekunów prawnych) o przewidywanej dla ucznia ocenie klasyfikacyjnej. Robi to informując o niej ucznia ustnie oraz wpisując przewidywaną ocenę do zeszytu przedmiotowego lub zeszytu ćwiczeń. Rodzice (opiekunowie prawni) zobowiązani są do egzekwowania okazania im przez dziecko oceny do wglądu i potwierdzenie tego faktu swoim podpisem. Ocena klasyfikacyjna nie może być niższa od przewidywanej. Nauczyciel informuje ucznia o warunkach sklasyfikowania go na wyższą. Jeśli uczeń jest zagrożony oceną niedostateczną, nauczyciel na trzy tygodnie przed śródrocznym (rocznym) posiedzeniem klasyfikacyjnym Rady Pedagogicznej informuje o tym ucznia i jego rodziców (opiekunów prawnych). W przypadku niemożliwości sklasyfikowania ucznia z powodu jego nieobecności nieusprawiedliwionej uczeń może zdawać egzamin klasyfikacyjny jedynie za zgodą Rady Pedagogicznej.

Średnia ważona

Każda ocena cząstkowa, którą otrzymuje uczeń ma ustaloną wagę. Podstawą do wystawienia oceny semestralnej (śródrocznej, rocznej) jest średnia ważona uzyskanych ocen.

Formy aktywności	Waga oceny
• zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń,	1
• aktywność na lekcji,	4
• praca w zespole	4
• praca na lekcji	4
• dodatkowe prace/ doświadczenia	7
• zadanie domowe,	1 - 3
• prezentacja referatu,	7
• odpowiedź ustna	8
• kartkówki	9
• sprawdzian z większej partii materiału (np. całego obszernego działu lub dwóch krótkich), test semestralny	10

Zależność oceny okresowej od średniej ważonej:

Ocena roczna wystawiana jest na podstawie średniej arytmetycznej średnich ważonych z obu semestrów zgodnie z poniższą tabelą.

nazwa oceny	ocena	średnia ważona
celujący	6	5,51 do 6,00
bardzo dobry	5	4,51 do 5,50
dobry	4	3,51 do 4,50
dostateczny	3	2,51 do 3,50
dopuszczający	2	1,80 do 2,50
niedostateczny	1	1,00 do 1,79

Zwrócona 02.09. 2019r.

Mgr E. Rusnak